

UDK 061.25:02+02:061.25](100)

IFLA Bibliografijos sekcijos 1996/97 metų veiklos ataskaita

Ross BOURNE

Britų bibliotekos Valstybinės bibliografijos tarnyba, GB-BOSTON SPA, Wetherby, West Yorkshire LS23 7BQ

IFLA Bibliografijos sekcijos tikslas - skatinti bibliografinę veiklą tiek teoriškai, tiek praktiškai. 1992-1997 m. tarpinio periodo programoje sekcija taip apibrėžė savo tikslus: a) įkurti forumą, kuriame būtų aptariami ir nagrinėjami įvairių bibliografijos rūšių, ypač valstybinės bibliografijos, pagrindiniai principai ir nuostatos; b) nustatyti gaires ir rekomendacijas valstybinės bibliografinės apskaitos gerinimui ir tarptautiniam keitimuisi bibliografinės informacija, atsižvelgiant į naujų technologijų įtaką, įvairių šalių išsivystymo lygį ir vartotojų poreikius.

Tarp tikslų, kuriuos sekcija nustatė 1992-1997 m. laikotarpiui, buvo: valstybinės bibliografinės apskaitos gerinimas, bibliografinio aptarnavimo efektyvumo tyrimas, atsižvelgiant į vartotojų poreikius, ir bibliografinės informacijos sklaidimas patyrusiems bei nepatyrusiems vartotojams, taip pat bibliotekininkams.

Tai gana dideli siekiai ir negalima teigti, kad jie visi buvo įgyvendinti, tačiau vėlesnėse konferencijose Bibliografijos sekcija aptarė tokias temas, kaip „Books-in-Print“ katalogai, bibliografinio aptarnavimo kokybė, kalbinių mažumų literatūros bibliografinė apskaita, CD-ROM'ų naudojimas rengiant valstybines bibliografijas ir tarptautinius standartus, padedančius vykdyti autoritetinių duomenų apskaitą. Sekcija atliko naujų rengimo metodų bei technologinių spragų tyrimus, prisidėjo prie profesinės terminijos kūrimo darbų, kuriuos vykdė Švietimo ir mokymo sekcija, taip pat bendradarbiavo su kitomis Bibliografinės apskaitos skyriaus sekcijomis bei UBCIM pagrindine programa, organizavo tarptautinius seminarus, pavyzdžiui, 1993 m. Rio ir Bukarešte ir 1994 m. Vilniuje. Sekcija taip pat apsiėmė vadovauti rengiant pačią svarbiausią konferenciją Kopenhagoje 1998 metais. Tačiau šioje Bibliografijos sekcijos veiklos ataskaitoje aš norėčiau sutelkti dėmesį į dvi veiklos sritis, kurios užėmė svarbiausią vietą Nuolatinio komiteto narių veikloje pastaraisiais metais, t.y. apžvelgti santykius tarp valstybinės bibliografijos tarnybų ir knygų prekybos ir trumpai aptarti rengiamą artėjančią tarpinio periodo programą.

Pirmiausia, keletas žodžių apie sekcijos sudėtį. Joje užregistruota apie 90 IFLA narių. Daugiau nei pusė jų, t.y. 56 % atstovauja Europos šalims, 21 % narių yra iš Azijos, 10 % iš Šiaurės Amerikos, o likusieji 13 % iš Af-

rikos, Okeanijos, Lotynų Amerikos ir Karibų jūros šalių regiono. Sudėtinga šiuos skaičius lyginti su kitų IFLA sekcijų skaičiais, tačiau jie rodo gana didelį Azijos šalių dalyvių atstovavimą. Tai galėjo nulemti ta aplinkybė, kad per pastaruosius 20 metų IFLA susitikimai net 5 kartus įvyko Azijoje. Šis skaičius beveik proporcingai atitinka mūsų Azijos šalių narių skaičių. Gaila, kad jaučiamas Afrikos šalių narių stygius, kurį galbūt nulėmė tai, kad IFLA konferencija per tokį pat laiką tarpą Afrikoje įvyko tik vieną kartą. Būtinai tikėtis, kad kada nors IFLA susitikimas vėl bus surengtas šiame kontinente, ir tuomet padidės Afrikos narių skaičius šioje organizacijoje.

Mano pranešimas, apžvelgiantis bendradarbiavimą tarp valstybinės bibliografijos tarnybų ir knygų prekybos, buvo išspausdintas leidinyje „International Cataloguing and Bibliographic Control“. Buvo atlikta apklausa, kurios anketa išsiuntinėta 135 valstybinės bibliografijos tarnyboms visame pasaulyje ir kurioje pagrindiniai klausimai buvo koncentruojami ties tokiais sritimis, kaip CIP (katalogavimas leidinyje), ISBN ir ISSN sistemos, „Books-in-Print“ katalogai ir privalomasis egzempliorius. Apibendrinant šios apklausos pagrindu atlikto tyrimo rezultatus galima daryti išvadą, kad dauguma tarnybų siekia plėtoti ir gerinti šį bendradarbiavimą ir netgi užimti vadovaujančias pozicijas. Toks bendradarbiavimas gali ypač klestėti esant nusistovėjusioms jo tradicijoms, pavyzdžiui, standartinių numeracijos sistemų srityje. Tačiau tyrimai parodė, kad CIP mažiau populiarus nei buvo galima tikėtis, todėl buvo rekomenduota peržiūrėti CIP reikšmingumą. Taip pat nustatyta, kad reikėtų skirti daugiau dėmesio bendradarbiavimui kuriant „Books-in-Print“ katalogus. Tačiau iš apklausos tapo aišku, kad šioje srityje glaudus bendradarbiavimas tarp sekcijų yra greičiau išimtis nei taisyklė. Būtinai tikėtis, kad sekcija atidžiau išnagrinės būdus ir priemones, kaip pagerinti šios srities padėtį. Galimas dalykas, būtina kurti taisykles, kurios padėtų tarnyboms tų šalių, kuriose dar nesukurta dialogo principo tradicija.

Vadinamoji tarpinio periodo programa dar nebaigta, tačiau sekcijos darbo apimtis ir kryptys jau nustatytos. Bibliografijos sekcija pirmiausia susirūpinusi dėl bibliografinės informacijos turinio, išdėstymo, parengimo, platinimo ir saugojimo, ypač kai tai susiję su valstybinio

bibliografinio aptarnavimo. Jai taip pat svarbu aiškinti bibliografijos, kaip mokslo šakos, svarbą bibliotekų specialistams visų tipų bibliotekose (ne tik nacionalinėse), taip pat leidėjams, platintojams ir mažmeninės prekybos darbuotojams bei vartotojams. Atsižvelgdama į realią padėtį, sekcija supranta, kad pažangiausios technologijos teikiamos vystymosi galimybės dar neprieinamos kai kuriose pasaulio šalyse, tačiau užtikrina, kad jos

sprendimai nebūtinai turi atitikti tam tikras technologijas. Sekcija, kai reikia, artimai bendradarbiauja ne tik su kitomis Bibliografinės apskaitos skyriaus sekcijomis ir UBCIM programa, bet ir su Informacinių technologijų ir Nacionalinių bibliotekų sekcijomis.

Iš anglų k. vertė L. Slavinskienė